

A PROSTITUTIÓ KÉRDÉSE BUDAPESTEN.

NYILT SZÓZAT A FŐVÁROS FÉRFI- ÉS NŐLAKÓSAIHOZ

IRTA

WEISZ D.

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZABÁLYKÉPVISELŐ ÉS VI. KER. ESKÜDTJE.

*Jelen röpirat tisztá jövedelme egy a bukott nők szimóra
emelandó intázat javára fordítottik.*

BUDAPEST.

NYOMATOTT BURIAN MÓR.

1878.

Weisz Dániel

A prostitutió kérdése Budapesten

(1878)

Ha én, az egyszerű polgár, egy a „prostitutió kérdéséről” szóló röpirattal lépek a nyilvánosság elé, azt nem azért teszem, mintha valami radikális óvszer feltalálásának érdemét igényleném. A prostitutió kérdése a világ minden nemzetének legnagyobb gondolkozóit és intézőit évek óta foglalkoztatja a nélkül, hogy a kérdést közmegnyugtatásra tudták volna megoldani. Az én fellépésem azért történik, mert a prostitutió Budapesten óriási mérveket ölt, s fővárosunkban a fiatalságot teljes demoralisatióval és a magyar lakosságot valódi megtizedeléssel fenyegeti. A ki tehát e röpiratban többet keres, mint a menyinyit tárgyunkról mindenkinek tudnia kell, – a pikáns leleplezések kedvelője csalódnai fog. Ha azonban a fővárosi közigazgatásban avatottak e sorokat becses figyelmükre méltatják, – ha minden családapa hallgatni fog felhívásomra és elolvassa ez iratot, – ha mindazok, kik hazánkat szeretik s nemzetünk megerősödését óhajtják, terjesztik saját körükben az eszméket, melyeket e lapokon fejtegetek s ezek megvalósulását szorgalmazni fogják, – úgy céloimat elértem.

Az utóbbi tíz év alatt igen sok történt fővárosunk emelésére. Hol nemrég pusztá tarlók voltak most pompás paloták emelkednek; az állam s a polgárság vetélykedtek egymással monumentális épületek emelésében. Színházak, több rendbeli tanintézetek alapítottak; iskoláink, melyek az állami és fővárosi közigazgatásnak évenként százezerekbe kerülnek, bátran egy sorba helyezhetők a legműveltebb európai államok iskoláival. De mit használ mindez, ha egy mérgező féreg a népet tizedeli s iszonyu betegségeket idézve elő lassú, de biztos sülyedést von maga után?

Mit használnak iskoláink, mit a képző intézetek, melyek célja volna az ifjúságból derék, szorgalmas és tanult munkásokat nevelni, – ha ez ifjuság – alig lépve át az iskola küszöbét – utcaszerte a bünnel találkozik s látja, hogy legnépesebb közhelyeinken a kendőzött bűn, munka és szorgalom nélkül diadalra jut? Az aféle rosz példák, minőket Budapesten az ifjuság naponként tapasztalhat, meglazítják gyermekeinkben az erkölcsi érzést, előbb közönyöseké lesznek az ily üzelmekre, később pedig kedvüket is lelik bennük. Ha aztán hallanunk kell, hogy nem csupán a szegényebb, munkás-osztály leányai dobják magukat a prostitutió karjai közé, akkor ezért – valljuk meg őszintén – egyedül a hatóságokat kell okolnunk, mert e pontnál megfoghatlan mulasztásokat tapasztalunk részükről, kik a prostitutió dolgában mindent elnéznek s elengednek.

Ha a hatóságok szilárd akarattal bírnának e baj kiirtására, – ha az örömeányoknak tartózkodási helyül a meszszebb fekvő s kevésbé népes utcák házáit jelölné ki, mint ez Európa többi fővárosaiban dívik, míg nálunk a bordélyok a főutcákat éktelenítik, – ha a kéjleányok valahára szigorú rendőri felügyelet alá helyeztetnének, a hogy minden más fővárosban vannak, – akkor a mi fővárosunk rem lenne többé Európa legegészségtelenebb városainak egyike s a halandóság, mely most túlszárnyalja a születési esetek számát, nem ragadna magával annyi áldozatot.

Jelen sorok feladata, hogy ezt megbeszéljük. S ha sikerül nekem szabatos és alapos előadással a szomorú tényálladékat felderíteni s rámutatni a sebekre, melyek társadalmunk testét marják, ha sikerül meggyőzőnöm polgártársaimat, kiknek a közjó ép ügy szívéükön fekszik, mint nekem, hogy e szörnyű állapot tarthatatlan, – s ha végre sikerülni fog bár csak egyetlen eszmét is adnom a főváros férfainak és nemes lelkű hölgyeinek, mely eszme a korrumpáló bűnnek korlátokat szab s a gyilkoló méreg irtó hatását csak némileg is csökkenti, – akkor fáradságomért dúsán meg leszek jutalmazva.

Bordélyházba azok a nők mentek, akik hosszabb távon vállalták a prostitúciót, nem volt más választási lehetőségük, ugyanakkor szükségük volt az intézmény által nyújtott sajátos biztonságra. Az átmeneti gondokkal, anyagi problémákkal küzdő nők – például hely nélküli cselédek és munkásnők –, akik rövid távú, átmeneti megoldásként folytatták a kéjelgést, többnyire a titkos prostitúciót választották.

Szécsey Mihály: A bordélyrendszer Budapesten, Rubicon, 1993, 8-9. szám, 59. old.

*

1877. év február 7-én interpellációt intéztem a főváros törvényhatóságának közgyűlésén a polgármesterhez a nálunk mind jobban terjedő prostitúció tárgyában, mely így hangzik:

„Van-e tudomása a polgármester urnak arról, hogy számos fővárosi polgár kérvényeket adott be a főkapitányi hivatalhoz, szorgalmazván azokban az egyre szaporodó bordélyházak s örömléányok számának csökkentését.

Ismeri-e a polgármester a prostitúcióról szóló 1867. évi törvénycikket, mely e dologban a törvényhatóság s a főkapitányi hivatal ügykörét szabályozza? Ha igen, – vajjon tudja-e, hogy a bordélyházak tartására szóló újabb engedélyek s a prostituált személyek számára szóló türelmi bárcák kiosztásánál nem jártak el szigorúan az idézett törvény értelmében az illető hatósági közegek?”

Ezen minden oldalról helyeslőleg fogadott interpellációra a polgármester azt válaszolta, hogy igenis van tudomása a kérvényekről, melyeket fővárosi polgárok e tárgyban beadtak, – érzi maga részéről sürgető szükségét annak, hogy a prostitúció Budapesten szabályoztassék, – ismeri az idézett 1867. évi törvény cikk határozatait, – de mindeddig ezek végrehajtása nem járt kedvező eredménnyel, noha ő több ízben értekezett ez iránt a főkapitánynyal; azonban sürgetni fogja az ügyet s annak idején jelentést tesz a főváros közgyűlésének.

Azóta több mult el egy évnél a nélkül, hogy fővárosunk e rákfeneként tova harapódzó betegségének gyógyítása tárgyában valami történt volna. Nincs hét, hogy fővárosunk főutcáinak egyikén vagy másikon ily szégyen-hajlékot ne nyitnának a bűnnek, s a kerítőnők aljas üzelmek, melyekkel a járókelőknek hangosan feldicsérik „növendékeik” bájait; az örömléányok s szeretők tivornyalármája és az éji civakodások, verekedések, melyek gyakran a szomszédban lakó tisztességes emberek nyugalmát zavarják, – alkalmasint azokhoz a szükséges nyavalyákhoz tartoznak Budapesten, minő pl. télen a hő-miseria, – tavaszszal meg az árvíz.

Fiatal emberek, kik csak alig lépték át a kamaszéveket, csapatonstul keresik fel Venus csarnokait, s a helyett, hogy keserves munkával szerzett heti keresményt a család nyomorának enyhítésére fordítanák, pár óra alatt egész fiatal, alig kifejlődött leányok karjai közt tékozzolják el. Az ipar és kereskedelem pang, – csak ez a gyalázatos üzlet virágzik, ezek a büntenyák telvék a zsufozásig. Kávéházak, melyek egész éjjel nyitva állnak, lebujok, hol táncolni lehet, mindig bőven látnak vendégeket, mert a női község e helyeken kizárólag prostituáltkból áll. Estenkint a váci utcán, kerepesi úton, váci

boulevardon, sugárúton, szóval oly közhelyeken, hol a járda aszfaltozva van, minden lépten nyomon prostituáltakkal találkozunk: az örömléányok itt szabadon üzik aljas mesterségüket s a rendőrség biz nem háborgatja a dolgok folyását. Nincs nyilvános hely Budapesten, hol a prostitúciónak képét ne látnók; itt egy nyilvános bordély, ott magánszemélyek aljas magánvállalata, kik a türelmi bárcával kezükben, vagy – hála legyen buzgó rendőrségünknek – gyakran e nélkül is a prostitúciót, mint szabad iparágat szabadon üzik. Ilyen az ipar szabadság nálunk a prostitúciónál hatalmasan virít. Csakis így érthető aztán, hogy a VI. és VII. kerületekben magukban több a bordély (a nem hivatalos „intézetekről” nem is szólok) mint a menyinyinek az 1867. évi törvény szerint a főváros egész területén lenni szabad.

Az 1867. évi törvény cikk értelmében a fővárosi tanács, egyetértve a rendőrfőnökkel, elhatározta, hogy a főváros területén az engedély csak 40 bordélyháznak adható meg s csakis bizonyos feltételek mellett. Ha pedig a lakosok, vagy az érkezett idegenek számának növekedése a bordélyok szaporítását tenné szükségessé, ez csak a tanács és a rendőrfőnök közmegegyezése alapján határozható el. Kimondatott továbbá, hogy orvosrendőri szempontból az ellenőrzés könnyítése végett az engedélyezett bordélyokban hat-hat örömléánynál kevesebb nem tartható. Minden örömléány tartozik magánál egy könyvecskét tartani. Azon szabad személyek pedig, kik az üzletet a maguk zsebére viszik, a főkapitányságtól türelmi bárcát kapnak. E könyvecskék és bárcák segítségével ellenőrizhetik a kerületi orvosok a prostituáltakat s megóvhatják őket holmi ragályos nyavalyák kifejlődésétől.

Teljesen meg vagyok róla győződve, hogy e törvényt soha sem vették figyelembe. A statisztikai adatok szerint 1874-ben Budapesten 57 ily rossz hírű ház volt, tehát 18-al több, mint a mennyit a törvény megenged. Mióta a rendőrséget kivették a fővárosi közigazgatás kezéből s átadák az államnak, senki se tud bizonyosat a bordélyok létszámáról, kivéve tán némely hivatalnokot, kiknek mellékjövedelmet ép e házak szolgáltatnak, – legalább a rendőrség könyvei a közigazgatás ez ágában oly hézagosan vezetettek, hogy belőlük a statisztikai hivatal 1874. év óta nem volt képes kimutatásokat összeállítani. A bordélyházakban lakó örömléányok száma is korlátlan; vannak „intézetek”, melyekben hat vagy ennél is több kéjleány lakik, míg a legtöbb bordélyházban a bennlakók száma 2-3.

A prostitúció szerkezetének és megjelenési formáinak gyors változása éppen a nagyvárossal függ össze. Magyarország és Budapest azonban az élet e területén is fáziskésésben van Európa nyugati feléhez képest. Míg a bordélyok fénykora Párizsban, Londonban és más nagyvárosokban a 19. század közepéig tart, addig Pesten az 1867-es rendelet elméletileg még mindig csak bordélyokat engedélyez, 40-ben limitálva azok számát. Az 1870-es években a hatóságok – hogy a jól ellenőrizhető házak keretein belül tartsák a prostitúciót – rendszeresen többnek a működését kénytelenek engedélyezni. Amikor már ez sem megoldás, engedélyezik megbízható szállásadónóknak, hogy egyszerre több (maximum 3) lánynak adhassanak helyet. Ezek a kéjleány-szállások még mindig ellenőrizhetőbbnek tűntek az utcai prostitúciónál. (E szállások száma gyarapodott rendkívüli módon, és ezeket tünteti fel Weisz Dániel mint engedély nélküli bordélyokat.)

Az ok, amely ezeket a változásokat kikényszerítette, a titkos prostitúció növekedése, az érintettek – prostituáltak és ügyfeleik – érdekeinek és igényeinek szembe kerülése a prostitúció hatóságilag engedélyezett kereteivel, működési rendjével: a bordélyllyal... A kapcsolatteremtés kötetlenebb, nem (vagy alig) ellenőrizhető formái – mulatók, vendéglők, magánlakások, szállodák stb. – kerültek előtérbe. A prostituáltak a számukra lényegesen nagyobb személyes szabadságot biztosító magánkéjleány státust vagy a titkos prostitúciót választották a bordélyok helyett.

Az érdekeltek közül a lányok, az ügyfelek, a szállásadók és a szórakozóhelyek tulajdonosai is ebben voltak érdekeltek, míg a rendőrség és a hatósági orvosok az ellenőrizhető intézmények fenntartásában és az ezekből húzható jövedelmek megtartásában.

Szécsey Mihály: A prostitúció rendezésének problémái. Kézirat, 1996.

Ha valaki fáradságot vesz magának, s öszszeszámolja a fővárosi bordélyokat, arra az eredményre jut, hogy Budapest a hétszerte több lakóssal bíró Páris után következik a sorban, – már pedig Páris székvárosa a fajtalanágnak. Azon városok közt, melyek lakóinak száma 300.000-re rúg, Budapest első helyet foglal el, háttérbe szorítva a roszt hírt Hamburgot, hol az idegenek nagy forgalma az eféle intézeteket szükségessé teszi; Hamburgban a bordélyházak a város meszsze kívül fekvő utcáiban vannak s számuk csekélyebb, mint Budapesten.

Hogy olvasóimnak fogalmuk legyen róla, mily nagy mértékben terjedvék el a magyar fővárosban a bordélyházak, csak annyit emelek ki, hogy a polgármester interpellációm folytán utasítá a kerületi előljárókat, jelölnék meg egyenkint ama házakat, melyek népes utcákon foglalnak helyet, – iskolák, nyilvános intézetek stb. vannak közelükben s így a legtöbb botrányt idézik elő. A ker. előljárók ez utasításra az előttem fekvő hivatalos adatok szerint összesen 147 ily büntészek eltávolítását kérték, – és pedig:

az	I. ker. 8 engedélyezett	12 melyeknek nem volt enged
a	II. ker. 5 engedélyezett	2 melyeknek nem volt enged
a	III. ker. 2 engedélyezett	1 melyeknek nem volt enged
a	IV. ker. 4 engedélyezett	17 melyeknek nem volt enged
az	V. ker. – engedélyezett	23 melyeknek nem volt enged
a	VI. ker. 5 engedélyezett	12 melyeknek nem volt enged
a	VII. ker. 8 engedélyezett	12 melyeknek nem volt enged
a	VIII. ker. 8 engedélyezett	24 melyeknek nem volt enged
a	IX. ker. 3 engedélyezett	2 melyeknek nem volt enged

Megjegyzem, hogy e számokba nincsenek betudva a főutcáinkon napról napra szaporodó éji helyiségek, kávéházak, tánctermekek.

Magától értetődik, hogy az elősoroltakból ezideig egyetlen helyiséget sem zártak be; ellenkezőleg a bordélyok száma azóta jelentékenyen szaporodott, – mint ezt a kezeimnél levő adatokból is be bizonyíthatom. A rendőri hivatalnokok, kiknek feladatuk volna felügyelni a prostitúcióra, e terén a rendőri eljárásnak nagyon elnézőek, nagyon engedékenyek; azért szaporodnak törvény ellenére a hirhedt házak. Kinek anynyi alkalm van a rendőri közegekkel érintkezni, mint nekem, tudni fogja, hogy oly silány fizetésből, mint minővel ezek bírnak, nem lehet oly háztartást és életet folytatni, mint a minőt ezeknél tapasztalhatni. Eljárásukat pedig ki sem ellenőrzi, minden tettükből oly kirívó a birvágy, a haszonlesés, hogy bordélyokat nyitni kívánó individuumok szerfelett könnyen bánnak el velük. Csak ne tudja a jobb kéz, hogy mit művel a bal, – a többi aztán magától megy. S a szegény poroszló szivesen megiszik egy pohár grogot, pálinkát vagy bort ingyenszámban, mert sovány zsoldjából nem igen telik; szivesebben elfogad 10-15 kr. borraivalót, mintsem hogy egy kéjhölgyet bekísérjen. Ez körülbelül világos. Valamint világos az is, hogy ily körülmények között minden bordélyban vagy kártya-barlangban az üzletnek virágzania kell; én legalább soha se hallottam, hogy valami ilyes üzletnek „gründolója” csődöt mondott volna. Kik bordélyt alapítanak, azok többnyire kiélt, magukat lejárt emberek, kik semmiféle munkára nem alkalmasak s tán soha sem voltak képesek tisztességes kenyérkeresetre. Pár kétes jellemű alak, pár uzsorás társaságába szegődik a keritő s aztán egy éji kávéházat, egy bordélyt nyit, vagy pedig nagy lakást bérel valami házban, hozat belé pár türelmi bárcával bíró „hölgyet” s ezek

szolgálatára néhány szabad személyt. Az ellenőrzéssel megbízott tisztviselők – vagy mert egészen a keritő zsebében vannak, vagy egyéb okoknál fogva – az új intézet felállítását nem akadályozzák, ellene nem demonstrálnak s a „gründoló” sikert arat.

Az éji kávéházakat, tánctermekeket aztán a kéjleányok tömegesen látogatják, akár van türelmi bárcájuk, akár nincs. Hamis játékosok, a csavargók, piperkőcök (meganynyi védői a kéjhölgyeknek) s egyéb kétes alakok képezik ott az első férfiközönséget, a gyalázatos képkeretét. Tanulók, kik a helyett, hogy könyveik mellett ülnének, csavarogni járnak, – kereskedők, könyvvivők, segédek, munkások stb. kik családi kört, vagy más tisztességes társaságot már meguntak, előbb-utóbb áldozatul esnek a büntényák harpiáinak. Ha a hamis játékosok körmei közül kiszabadult, a kéjleányokéba kerül s valóban szerencsésnek mondható, kiben anynyi akaratérő van, hogy elmeneküljön még ideje korán az ily társaságból s elkerülje a balkövetkezmenyeket.

Mint ellenőrzi a rendőrség a helyiségeket, – nem tudom. Olykor napján megfordul ugyan ott egy-egy biztos, ki aztán békésen megül a maga pohara mellett s nem bánt senkit, – míg körülötte a tomboló és veszekedő vendégség lármája az egész szomszédságot felzavarja éji nyugalmaiból. De hogy a törvény embere voltaképp mit keresett ott az asztal mellett, azt senki se tudja. Ha bordélyüzleteket is úgy ellenőrzik, mint a kártja barlangokat, akkor a „gründoló” nyugodtan maradhatnak tovább, nem görbül meg hajszájuk se, a polgári közönség pedig szépen megfizeti adóban az eljárási költségeket.

Bordélyház nyitásához jobb mód, sok pénz kívántatik. Egy első rendű bordély alapítójának a nagy házbéren kívül regálét, luxusadót s egyéb üzleti s nem üzleti kiadásokat kell fedeznie. Másodrendű intézet „gründolója” nem így tesz. Bort és sert méret ugyan a háza előtt, sőt kártyázokat is fogad hajlékába, de a közadókról, melyek korcsmárosaink s kávéasaink helyzetét nyomottá teszik, nincs semmi tudomásuk, nem is akarnak róluk hallani.

Ha véletlenül egy biztos, vagy a törvény másféle embere jön az „üzletbe”, megkapja mindig a maga pohár borát s a dolog azzal véget ér. Megezik, hogy a kávéházakat kevesen látogatják, de üres bordélyházakról még nem hallottam, valamint azt se, hogy a bordélyt – kivált a népesebb utcákon – részvéthiány miatt be kellett volna csukni. Ellenkezőleg: ha valamely utcában egy ily Venus-templom megnyílik, a többiek gombamódra nőnek ki a földből utána, vannak házak, melyeket a fővárosi közmunkatanács sajátított ki – s most Venus diadalát ünnepli.

Az ember azt hinné, hogy egy erkölcsös, tisztességes házi úr nem adhatja oda házát senkinek, hogy benne a fajtalanág számára tanyát készítsen. A kapu előtt éjjel nappal őrt álló keritőné, az ablakokból az utcára kacérkodó örömeányok, kik a járókelőkre rázörgetik az ablaküveget, – mindez nincs mindenkinek izlése szerint. Az a kilátás se valami nagyon kecsesgató, hogy eféle roszt hírt házba tisztességes lakófélt természetesen nem igen költözködik. A bordélyüzletek után azért roppant nagy házbért fizetnek a „gründolók”, csakhogy eloszlassák a háziuraknak erkölcsi aggodalmait és kielégítsék anyagi igényeit. De vajjon kik azok a házi urak, kik a város legnépesebb helyein álló házaikban ezt az erkölcstelenséget jó pénzért eltűrik? Terünk nem engedi, hogy valamennyit megnevezzük, bár tehetnők. A tagadhatatlanul élénk forgalmu sugárat a Neptun-fürdő s a 18-21. számú házak – főbordély – a főv. közmunkák tanácsáé. A két szerecsen-utcának minden boltjában a prostitúció települt meg. Azok közül csak a **21. 31. 33. 35. és 42.** számukat említem fel, melyek tulajdonosa ismét – a főv. közmunkák tanácsa. A Révay-utcában 2-ik szám alatt levő üzlet, s ha tovább kutajuk a dolgot, igen sok hasonló üzlet mind – a főv. közmunkák tanácsáé. Mint-

ha e testület a főváros legvésteljesebb büfészke volna. Nem állítom, hogy fővárosi közgazgatásunk tiszteletre méltó hatósága azon utasítást adja alantás hivatalnokainak, hogy e házakat keritőnéknek és bordélyoknak adják bérbe; de az minden esetre szégyen marad a fővárosra s a hatóságra, hogy az adófizető pol gárok pénzén (mert a kisajátított házak ily közpénzeken vásároltattak) ily templomokat emel a kulturának, így emeli a közérkölcsiséget s a főváros szépítésének érdekeit így mozditja elő. Ha egy házi úr, kit a nagy adók s illetékek már-már tönkre tettek, hogy magán könnyítsen, magas házbér mellett befogad házába ily üzletet, – ez még megbocsátható: de, ha így egy városi hatóság cselekszik, akkor valóban megérdemli, hogy eljárása a nyilvánosság előtt ostoroztassék. De aztán ne is beszéljen ez a „hatóság” a fővárosi közérkölcsiségről, mert önmagát veri arcul.

Hogy e büfészkektől, e mocskos tanyáktól nehéz dolog a várost megistizítani s nagy erőfeszítés, szilárd akarat egyetértés kell hozzá, bizonyítja a következő eset: 1876. évi október 12-én elhatározá a tanács, hogy a főv. középítési bizottság javaslata alapján a két szerecsen utcában levő 31., 33. és 35. számú hirhedt házakat kiürítetteti a legközelebbi évnegyedben, minthogy ama házak különben is nem életbiztosak.

E határozat kiadatott a VI. ker. előljáróságnak, mint az ügyben legilletékesebb közgazgatási közegnek, végrehajtás céljából. Az előljáróság értesíté a közmunkák tanácsát, mint ama házak igazgatóját s a házakban lakó feleknek azonnal felmondott. Első pillanatra a bérlők úgy, mint a bérbeadó a bámulattól mereven nézték a felmondó iratot, – mert ilyesmi nem fordult elő egyhamar, leszámítva tán a Petőfi-utcában (imént kék kakas-utca) történt erélyes lakásürítési hajrá-t. De a felek csakhamar felocsudtak ijedtségükből, neki bátorokdtek, s jobb kezükkel – mely nem tudja, hogy a bal kéz mit művel – keresztil vitték, hogy a házak felülvizsgálására egy másik bizottság küldessék ki. A bizottságban a fővárosi képviselőnek egy oly tagja is volt, ki egyszersmind tagja a közmunkák tanácsának és a fővárosi építési bizottmányának is tagja, s az első kiküldetés alkalmával a lebontásra adta szavazatát, míg a másik kiküldéskor a házak további lakhatása mellett nyilatkozott. A bizottság összeült tanakodni s tisztult fejvel hozott határozatot...

A viláért se jutott volna a bizottságnak eszébe kiüríteni a házakat, melyek az erkölcsnek s a közegészségnek oly pontos szolgálatokat tesznek; ellenkezőleg, az előbbi bizottsági határozatot is megváltoztatá; a kimon-dott „lakáskiürítést” felfüggeszté. A közmunkák tanácsa – mint bérbeadó 31./1877. sz. a. újból megkereste a tanácsot, hogy a szerecsen-utcában a megjelelt házak az előbbi állapotban tovább is megmaradjanak. A tanács ez újabb megkeresvést kiadta véleményadás végett a VI. ker. előljáróságának, mely a kérelmet elutasíttatni java-

Van itt egy ház a Szerecsen-utca 21. szám alatt. Vándor, állj meg egy perczre a homályosra reczezett ablakok alatt, mert ebben a kis földszintes házban szárazföldi angyalok laknak. Ez a ház nem közönséges vityiló, daczára a rozszant külsőnek s az erkölcsstelen lakóknak. Ezek a szerencsétlen utczai angyalkák nem is tudják, hogy miféle előkelő háziuruk van nekik. Ez a kis földszintes örömtanya a Vallás-és közoktatásügyi minisztérium magántulajdonát képezi. Telekkönyvileg bejegyezve és elkönyvelve ennek a kis büntanyának jelenleg Apponyi Albert kegyelmes úr a gazdája és főnöke. Apponyi Albert, a nagy erkölcsös, a vallási örületben szenvedő kultuszminiszter megengedte és eltűri, hogy egyik vallásalapítványi házban kéjhölgyek adózzanak a szerelem hátulsólépcsőjén. Hát erre még eddig nem volt példa. Arról már hallottunk, hogy rendőrkapitányok házában zenés, éjjeli kávéházak foglalnak helyet. Arról is hallottunk már, hogy igazságügyminiszterek ügyvédi minőségben leánykereskedőket védenek és mentetnek fel, de hasonló esetre még alig volt példa. A kultuszminisztérium, amelyik csupa nemes, erkölcsös, vallásos, földöntúlian ideális czélokot szolgál, segít és véd, hogy ez a Kultuszminisztérium a Szerecsen-utczában bordélyházat tartson fenn, hát erre még kevés példa volt a világtörténelemben.

Földszintes ház a Szerecsen-utczában. Pesti Futár, 1909, no 77, 6. old.

solta, indokokul a már egyszer előadattak hozván fel. De a dolog csak nem használt. Az előljáróság 582. sz. alatt egy ukázt kapott, melyben figyelmeztetik, hogy szeszélyeit ne éreztesse a közmunkák tanácsával, mert ez úgy se fogja magát az előljáróságnak alávetni. A házakat aztán nem is ürítették ki többé s a dolog végleg abba maradt. Van-e a prostitutióknak még több oly védszelleme, milyen a ker. előljáróság 2706. és 2816. számú rendeleteinek végrehajtását megakadályozta, – nem kutatom. A védszelleme a két szerecsen-utczában jól játszák szerepeiket.

Van egy harmadik faja a bordély-üzlet vállalkozójának, mely nem nyit éji kávéházat, a magas házbért, nagy adókat s a többi kiadásokat se bírja fizetni, szabadalmazott papnőit Venusnak szintén nem tudja eltartani. Egy szegény „Striczi” csak a boldogtalan, ki már megunta, hogy a kéjhölgyek védelmében ütlegetek oszszon s kapjon: érzi, hogy ő jobbnak született. D. úr, kit a rendőri hatóság a prostitutió-ügy legfőbb vezetésével bizott meg, állit ugyan ki türelmi bárcát teljes készséggel a „Striczi” védenca számára, de ez a védenc már rég túl van ama boldog időkön, mikor az imádók seregestül tódultak hozzá: a bujaság ördöge elcsufítá az egykor szép arcvonásokat s deli termetet: a tivornyak a hajdan bájos bachansnőből egy ocsmány vénasszonyt formáltak. De azért mint keritőnőt még mindig használhatni az agghölgyet. Annyi költséget, menyinyi egy vagy több szobából álló lakás berendezésére szükséges, előteremt a Striczi a föld alul is, – szerződött azon kívül egy szakácsnét, egy öltöztetőnőt, egy bonnet, egy társalkodónőt s néhány nőcselédet, – s az üzlet kész. Helylyel közel úgy lép fel vele, mintha az örömléányok varrónők, tisztogatónők stb. volnának; – legtöbb esetben a gazda ezt az ürügyet is – mint fölöslegest – mellőzi. Mert hát ugyan ki tilthatná, hogy a Striczi magának számos nőcselédet tartson, – azt pedig be kell bizonyítani, hogy e nőcselédek mind türelmi bárca nélkül áldoznak a szabad szerelemnek.

A rozsz nyelvű emberek ugyan azt állitják, hogy türelmi bárcából annyinyi kapható a rendőrségnél, menyinyit kiki akar, csupán akarni tudjon, – de én ezt mellőzöm. A törvény meghatározza a kiadható engedélyek számát, s a rendőri hivatalnok, ki a főkapitány nevével visza élve több engedélyt ad ki ennél, a legnagyobb szigorral megbüntetendő.

Tény azonban, az örömléányok szükség esetén egyenkint felmutatják a „házi asszony”, a „tante” nevére szóló türelmi bárcát s ez aztán teljesen elengedőleg igazolásukra szolgál. Ha tehát például a Fáni a letartóztatás veszélye nélkül akar az éji kávéházakba, tánctermekebe ellátogatni, magával viszi N. asszony türelmi bárcáját. Ha aztán a szép Fáni haza érkezik a maga zsákmányával, N. asszony bárcáját sorrend szerint a Paulina használja, s így tovább.

Olykor olykor megfordul egy-egy biztos a tivornya helyiségekben, ki az örömléányok bárcáit felmutattatja magának. De vajjon lehet-e kívánni a biztostól, hogy ismerjen minden kéjleányt s tudja, hogy a bárca előmutatóját Fáninak, Pepinek, Nettinek vagy N. asszony-nak hívják? A leány felmutatta a bárcát s azzal „passirt”.

A rozsz világ persze azt mondja, hogy ezek a rendőrbiztosok igen jól ismerik a rájuk bizott örömléányokat, s úgy ők, mint közvetlen főnökeik, hétről hétre nagyobb jövedelmet húznak a prostitutióból, mint némely nagykereskedő a maga üzletéből. De ezt a rozsz világ mondja, mely mindent máskép és jobban akar tudni, mint a hogy a valóságban van. Én csak azt állitom, hogy a prostitutió Budapesten törvény és rendőrbiztosok dacára folyton nagyobb és nagyobb mérvet ölt.

STRICZI, 1871

Bécsi német eredetű. Ennek eredete nincs kellőképp tisztázva. Valószínűleg az ol. strizzare (pl. l'arancia) "kinyom, kifacsar, sajtol (pl. narancsol)" alapján keletkezett származék, s a selyemfiúknak a prostituáltakat kihalozó tevékenységére utalhat.

Ha már a szigorú ellenőrzés dacára is – nehéz megóvni, hogy a bordélyházakban a városi tisztí orvos felügyelete alatt álló kisleányok ragályos betegségbe ne essenek, úgy alig lehetséges azon kisleányok felügyelete, kik türelmi bárcával ellátva saját zsebükre üzérkednek az utcákon, tánchelyeken, éjjeli kávéházakban, vagy más látogatott helyiségekben. Vagy 3. számú üzletemberünk körébe esnek; vagy pedig a felügyelet oly módon gyakorolják, hogy az ellenőrzés az önző nyereszkesedés tényévé válik. Az 1867. törvény szerint ugyanis 17 éves leányokat nem szabad ily szegényüzletre bocsátani, sőt minden leány, ki ily élet folytatására kér engedélyt, mielőtt az neki megadatnék, mindazon becstelentől követeleményekre, melyeket a prostituált üzlet magával hoz, komolyan figyelemzetendő. Hogy e törvény részben miként hajtatik végre, arról legnagyobb megütközéssel győződtem meg.

Két árva, 14 és 16 éves leány, 1876. évben a városi gyámhatóságtól gondnokságom alá rendeltetett. Miután azonban gyámleányaim nem vezettetek azonnal hozzám, tudakozódni kezdtem utánuk, de eleinte – miután tudvalevőleg nálunk nincsen bejelentési hivatal – nem bírtam őket megtalálni. Végre fölfedeztem őket a prostituáltak könyvében. Magam elé vezettem tehát, s megtudám, hogy már egy év óta e becstelentő életet folytatják, s általában oly romlott állapotban találtam e gyermekeket, hogy megmentésükre többé nem is lehetett gondolni; ezen élet folytatására a már említett D. urtól a prostituált ügyosztály főnökétől bírtak engedélyvel, minek folytán kérdőre vontam a kötelességéről megfellebbezett hivatalnokot ez iránt. Eleinte tagadni akart mindent, de azután, midőn a könyvecskékkel és hiteles keresztlevelemmel kezemből állításaimat bebizonyítottam, egyszerűen azzal igazolta magát, hogy ilyesmire már többször is fordult elő. S neki igaza volt. A ki a virágáros-leányok számait – sokszor alig 10 éves gyermekeket – látja éjjelként a kávéházak és tánchelyeken csavarogni, a ki csak egy kissé figyelemmel kíséri üzletemeiket, az tapasztalni fogja, hogy nagyrészt már a prostituált áldozatai, vagy azok lesznek. Az ily gyermekek, kikbe már többnyire legifjabb éveikben beoltatik a legborzasztóbb betegség mérge, kiknek még gyermekszemük előtt folynak le a fajtalanóság, később kórházainkat töltik be, megnépesítik feyházainkat, s igen sok esetben hozzájárulnak a halálozási aránynak városunkban oly kedvezőtlenül nagygyá emeléséhez. Ar a valók-e törvényeink, hogy oly emberek, mint a fent említett, azokat önkényűleg lábbal tapossák? Azért engedi-e meg az állam a prostituált, hogy egyes korrumpált hivatalnokok gondatlansága folytán az egész nemzet megmérgezzék? Ha már Magyarország azon szomorú hírben áll, hogy a nepotizmust a legjobban ápolja és gyámolítja, ha a clique-gazdálkodás mindenfelé terjed – legalább a prostituált rendezésénél és felügyeleténél oly férfiakat kellene alkalmazni, kik feladatuknak teljesen megbírnak felelni, különben a prostituált végre több áldozatába fog kerülni az országnak, mint megnyit a legborzasztóbb háború követelne. Midőn Róma világi hatalmának legmagasabb pocán állott, a fajtalanóság legnagyobb volt benne. Talán már Budapest is e szomorú magaslattal érte el? Akkor nem sokára mi is, mint a rómaiak azon időben, erőteljesebb, durva népek által fogunk elnyomattatni.

De nem csupán, hogy a fejletlen leányoknak a prostituált bocsátása által a halandóság veszélyeztetik Budapesten, sokkal veszélyesebben dülnek oly betegségek, melyek részint a felügyelet nélküli prostituált által terjesztetnek. Erről igen szomorú adatokat mutatnak fel a városi és katonai kórházaink, melyekben a bujakóros betegek száma évenként növekedik. 1873. és 1874. évben ezek száma a katonai kórházakban az összes betegállomány mintegy 1/7-é képezte; 1875-ben már mintegy 1/6-át, s 1876. és 1877-ben már mintegy 1/5-ét az összes betegnek. Kórházaink statisztikái, melyek pedig ily betegséggel csak akkor kerest-

nek fel, midőn a baj már legmagasabb fokra fejlődött, nem nyújtanak elegendő alapot az összehasonlításra, miután kimutatásaik nem állnak mind rendelkezésemre. A Rókus kórházban például 1876-ban 1583 férfi és 1030 női bujakóros beteg volt; a budai szent János kórházban:

1874-ben	60 férfi,	130 női,
1875-ben	175 férfi,	170 női,
1876-ban	109 férfi,	156 női,
1877-ben	150 férfi,	224 női

bujakóros beteg volt. Az emelkedés az utóbbi év folyamán e szerint szintén ijesztőleg nagy, a menyinyben az 1877. év az 1874. évhez képest 100% emelkedést mutat.

A bujakór terjedésének egyik további bizonyítékát magában a hirdalokban találjuk; ha ezek hirdetési részét megfigyeljük, mindenki el fogja ismerni, hogy a titkos betegségek gyógyítását üző orvosok mesterségének Budapesten aranytalajjal kell birtania, mert józan eszű ember nem fogja róluk feltenni, hogy pusztán a lapvállalatok gazdagítására hirdetnek állandóan. Egy ily speciálista mintegy 40.000 frtot fizet évenként hirdetésekért, egy másik mintegy 30.000 frtot, néhány kevésbé hírneves mind egyike mintegy 10-15.000 frtot évenként. Magukban az angol, amerikai és francia lapokban, melyek pedig sokkal nagyobb olvasóközönséggel bírnak mint a mi lapjaink, nem lehet ily nagyszámú enemi hirdetés találni, s azon gyöngédség, mely e modern feldicsérésekben uralg, majdnem azt engedi gyanítani, hogy már az iskolában minden gyermek az A B C mellett egyszersmind a titkos betegségeket tárgyaló dolgokat is olvashatja. De sőt még falragasztókon és az utcai ülő padokon is hirdetik e praktikus üzlemberek magukat. Azon idegenek, kik a magyar nyelvet nem értik s csak a hirdetésben a nevet olvasák, a mi Dr. Handlerünket bizonyára Budapest egyik legnagyobb iparosának fogják tartani.

Azonban térjünk vissza régi témánkra. A kórházak és speciális orvosok mellett a titkos betegségek természetesen minden magánorvos által is gyógyíttatnak, s még több kontárkodást követnek el ifjaink e tekintetben. Kiknek mindegyike ismer valami saját tapasztalásból szert. Ezek következménye természetesen nem mutatkozik azonnal, de ha orvosainkat megkérdeznők, hogy a sok mell- és tüdőbeteg, gerincagy stb. bajban szenvedők, mint a melyek a heti kimutatások szerint a halálokok nagyobb részét képezi, ha járvány nem uralg – valjon e bajok nem-e a korai vagy mérséktelen nemi élvezetek következményei, az elfojtott titkos betegségeknek a vérbe átment mérgezései, ők bizonyára sok esetben igazat adnának nekünk. Mindezen betegek, ha szegények, városi közigazgatásunk terhére esnek, s ha ez nem tudja, hogy hol vegye a pénzt a szegény betegek ápolására és elhelyezésére, úgy ez részint természetes következménye közigazgatásunknak. A mit az egyik fél mulaszt, azt a másiknak teljesíteni kell, a dolog vége pedig, hogy az adózó polgároknak kell e vétségekért szenvedni.

De nem csak betegségekben nyilvánulnak a prostituált hanyag felügyeletének következményei, fogházaink is sok egyént zárnak magukba, kik vétkekké a nálunk mindenütt található rimákkal való érintkezés által lettek. Hányszor lehet oly ifjakat látni, kik még alig nőttek ki a gyermekkorból, e rimák társaságá-

RIMA, 1804?

Bizonytalan eredetű, talán latin jövevényszó, vö. lat. rima 'rés, repedés, hasadék', orvosi lat. rima pudendi 'szeméremrés'. Eszerint a latin szó „pars pro toto” értelemben vált a feslett erkölcsű nőszemély jelölőjévé. Az orvosi nyelv vagy a diáknyelv tréfás kifejezésékként honosodott meg a magyarban.

ban fecsérelni a pénzt, oly összegeket költeni, melyek jövedelmükkel legtöbbször nem állanak összhangban? Hány munkás elveri néhány óra alatt keserves munkával szerzett heti keresményét az ily, minden utcában található hölgyek karjai közt, míg odahaza nevének alig van száraz kenyerre s egy rakás fázó gyermeket nem elégíthet ki? Ha a férj haza jön, e nyomor látása nem ébreszt benne kellemes érzést, civódás és vad lármától hangzik a ház, a gyermekek kenyeréért rimázkodnak, s ha ezektől szabaduljon, az éjjeli kávéházak, tánclelőjök, bordélyházak és más sok ezer helye a bűn, vétek és prostitúciónak nyujtanak neki szórakoztatást és menhelyet. Az áttivornyázott éj utáni nap nincs kedve semmihez, nem dolgozik, s ennek következtében az előbb szorgalmas munkás lassanként dologkerülővé, csavargóvá, gonosztevővé válik. Ha eddigi civódásai még nem hozták

összeütközésbe a rendőrséggel, ugy most az bekövetkezik, egy kis kihágás kirökkenti a rendes emberek sorából s fokokint gonosztevővé válva életét a börtönben végezi. A ki lapjaink törvénykezési csarnokait olvassa, tapasztalhatja, hogy a legtöbb vétségnek a dologkerülő és élvhajzás az okozója, s e könnyelműségek előtt, hála Budapest felügyelő közegeinek ajtó és kapu tárva-nyitva áll éjjel nappal. Ha e dolog nem volna oly komoly, valóban nevetni lehetne rendőrhatalóságunk eljárása fölött. Először gyermekeinket az iskolában és tanintézetekben, melyek a városnak és államnak évenként százezereibe kerülnek, minden jó és hasznosra tanítatjuk, aztán pedig a fajtalanságot minden alakjában úgy szólva utjába állítjuk.

A serdülő leányka a munkásosztályból az első rosz példát azokban a korcsmákban látja, hol táncmulatságok vannak. S a hivatalból ott járó biztos a helyett, hogy e gyermekeket elkerülné – így kéne tennie – még dévaj tréfákat űz velük. Az utcán egész bátran szólítják meg a kendőzött arcu rimák az iskolából imént kilépett suhancot, – noha tőlük alig két lépésnyire egyike áll a mi rendőrközegeinknek. S ez látja jól, mi történik, – s tán még barátságosan köszönti is a kéjleányt, ki őt hetenkint megfizeti érte. Azzal aztán édes keveset törődik, hogy a kéjleány egy fejlődő életet ront meg a kora élvezetre csábítás által.

A biztosok szeme láttára hurcolják a kerítőnök áldozataikat a kéjintézet poklába, – de a törvény szeme nem lát, mert, ha akadályozólag közbelépne a rendőr, bizonyára elveszíténé mindennapi ingyen pálinkáját, sörét vagy borát. A gondos atyának az a törekvése, hogy gyermekeit a szó legigazabb értelmében gyermekekül megőrizze. Kerüljön mai nap a gyermek kezébe egy hirlap, ez már árt a gyermek ártatlan, szende lényének. Nem egy anyát hozott már tudni vágó leánykája zavarba olyan kérdéssel, hogy: mi a tehetetlenség?

Ez apró célzások mind közös alapeszmére vallanak, mely szemben a prostitúció ijesztő mérvű kiterjedésével s a rendőrség jelen magatartásával, valóban kimenthetetlennek mondható. S a gondolkozva olvasó bátran elmondhatja, hogy ez állapotokat, melyek a magyar nemzet létcsiráját támadják meg, tovább eltűrni nem szabad, különben csakhamar a veszni indult nemzetek szomorú sorába kerülünk.

SAZJHA, 1435?

Ismeretlen eredetű. Összefügghet a szlk. *szajha*, *cajha* 'ringyó' szóval, de a magyar és a szlovák szónak egymáshoz és mindkettőnek a le. *salacha* 'öregasszony, kofa, koldussasszony, boszorkány' szóhoz való etimológiai viszonya tisztázatlan. A ném. *seiche* 'női szeméremest' szóból való származtatása szótörténeti és jelentéstanai szempontból nem meggyőző.

KURVA, 1405 K.

Szláv eredetű; vö.: blg *kýpba*; szb.-hv. *kürva*; szlk. *kurva*, or. *kýpba*: 'szajha, prostituált', a szerb-horvátban még <férfira vonatkozólag>: hitvány alak, semmirekellő; dáma mint kártyalap és gyáva ember. Valószínűleg a 'kakas' jelentésű öszl. **kýp*-val függ össze, s tulajdonképpen 'tyúk' a jelentése. A 'tyúk' – 'szajha' jelentés fejlődéséhez l. a kokott és a tyúk szócikkét. – A magyar szó forrása nem határozható meg közelebbről.

A hanyag és lelkiismeretlen felügyelet folytán a prostitúció immár oly mérveket öltött, hogy állami és társadalmi intézményeinket veszélyezteti. Csupán gyors és radikális eszközök segítenek e kóros állapotokon, csak ezek gátolják meg az ugys roppant mérvű halandóság folytonos növekedését.

Ha igazán meg akarunk egy bajtól szabadulni, fogjunk hozzá gyökeres kiirtásához. A prostitúció gyökerei – mint ezt ugy hiszem elég világosan bebizonyítam – rendőri viszonyainkban vannak. Míg a bordélyházak s a prostituáltak feletti felügyeletet lelkiismeretlen hivatalnokokra bízzák, kiknek főjöveldelmi forrását a mellékkereset: a vesztetgetés szolgáltatja, – addig a baj nem fordul jóra, s minden eszköz illuzoriussá válik, míg e tisztviselők a legszigorúbb ellenőrzés alá nem esnek.

De tegyük fel, hogy a rendőrfőnököknek, ki sok jó akaratral bir, sikerülni fog némi reformok megteremtése, – ez esetben első sorban azt kell eldönteni, vajjon hány bordély engedélyezése szükséges mai napság Budapesten a közegészség szempontjából? Ha az 1867. évi törvényben megjelelt 40 kevésnek bizonyul, akkor emeljék a tanács s a rendőrfőnök közös megállapodással az engedélyek számát, mert jobb, ha Budapestnek sok engedélyezett bordélyja van, – mint ha az ily intézet á maga jellegét cukrász, csemegeüzlet, vagy más eféle cim alá rejti.

Az engedélyezett bordélyházakban mindenekelőtt a legszigorúbb rendet kell tartani. Kényszerítsék az üzlettulajdonost az engedély elvesztésének terhe alatt, hogy csupán oly lányokat tart magánál, kik erre a hatóság által türelmi könyvecskékkel fejosositvák, s a lánykakat azután vesse alá a legszigorúbb orvosi felügyeletnek. Ha tán e helyiségekben szükségesnek mutatkoznék az italmérés, vessenek azért adót a tulajdonosra, mint a hogy a többi vendéglősöket s kávésokat megadóztatják, ne hogy ezek megérezzék a bordélyüzleti italmérés kárát. Az ezen házakban folyó üzelmeket szigorú rendszabályok alá kell vonni. Megtiltandó első sorban, hogy a késő éji órákban is háborgattassanak a szomszédban alvó tisztességes polgárok bordélybéli muzsikaszóval és tánc-zajjal. Ha a főváros nagy terjedelme miatt nem lehetne e házakat egy városrészbe összeterezni, s a hatóság kénytelen nehányat minden kerületben megtűrni, – gondoskodjanak legalább, hogy ne az élénk forgalmú utcákban, ne iskolák és közintézetek közelében kapjon helyet a bordély, hanem a külvárosok egy utcájában. Gondoskodjék továbbá a hatóság, hogy az ily üzlet mindenütt egy egész házat elfoglaljon, nehogy az aljas üzelmek a házban lakó feleknek boszuságot s botrányt okozzanak.

Azt nem firtatom, hogy okvetlen szükséges-e a kerítőnöknek egész nap a kapufát őrizni s a kéjleányoknak az ablakokba állni kirakat gyanánt; más városokban ez felesleges. Ha egyszer rendezték mindezen dolgokat, úgy a község s a pénzügyminister új jöveldelmi forrásokat nyithat bennük. Mennél magasabb adót vetnek ki e házakra, s mennél szigorúbban hajtják be ezt, annál jobb helyzetbe jut Budapest a közérkölcösiség s a közegészség dolgában; az engedélyezett bordélyházak is könnyebben fizetik a nagy adót, mert megszűnik a nagy konkurencia.

Hogy mekkora jöveldemre lehet egy szabályozott prostitúció utján kilátás, azt a következő példa fogja feltüntetni, bár előre is megjegyzzük, hogy a példa csak egy oldalát érinti a prostitúció ügyének. Az itt közlendő számokból is ki fog tűnni a nagy eltérés a valóság s a

Minden egyes bordély esetében külön-külön a főkapitány határozta meg azt az összeget, melyet a közö-sülésért kérhettek, és ezen belül azt a hányadot, amely a bordélyosnak, illetve az alkalmazottnak járt. A bordélytulajdonos és a kéjnök bármilyen természetű vitájában első fokon ugyancsak a rendőrség döntött. Ezek a szubjektíven kezelhető döntési jogosítványok óhatatlanul elvezettek a korrupcióhoz, amely a fejlődés hőskorát élő és a gründolás lázában élő főváros egészét jellemezte ekkor.

Szécsey Mihály: A bordélyrend-szer Budapesten, Rubicon, 1993, 8-9. szám, 58-59. old.

rendőrség által bevallani jónak látott állapot között, – ki fog tűnni továbbá a hanyagság, melyet a közigazgatás ez ágával foglalkozó tisztviselők tanusítanak. A rendőrség könyveiben 1877. évről 800 bejegyzett kéjleány van kimutatva, kik szabályszerű orvosi megvizsgálás alá esnek. Már pedig, ha az előjáróságok 147 engedélyezett intézet bezárását indítványozzák, melyek mindegyikében az örömléányok állandóan laknak, akkor kétségkívül háromszor annyira bordély van Budapest területén; ha most minden bordélyra csak négy örömléányt számítunk, úgy Budapesten a rimák összes száma közel 1600-ra rúg. E szám pedig inkább alacsony, mint magas, mert nem vettem számításba mind azon rimákat és szabad személyeket, kik türelmi bárcával felfegyverezvék. Márpedig ebből a számból az következnek, hogy vagy nem áll 800 kéjleány semmi rendőri felügyelet alatt, vagy pedig ez a 800 kéjleány csak bizonyos emberek számára létezik. A mondott számokkal furcsa ellentétben áll a városi főorvos f. évből közzétett kimutatásának számeredménye, mely szerint 1878. évi március hóban orvosilag 57 bordélyban 256 kéjleány vizsgáltatott meg. Ha ez adatot hitelesnek vennők, úgy azt kéne hinnünk, hogy 1877. év vége óta f. évi márciusig a rimák száma Budapesten 500-al csökkent.

Ezzel azonban a növekvő betegségi és halálozási arány s az általunk már említett többi évek nem igen egyeznek meg. Addig míg meg nem cáfoltatunk, feltesszük, hogy a fenti idézett számból ismét eső újabb 500 rima ismét csak bizonyos emberek számára létezik. Én azt hiszem, hogy a mi feltevésünk szerint 1600 rima megfelel a valóságnak, s számítás alapjául helyesen szolgál.

Minden kéjhölgyet a kerületi orvos hetenkint kétszer meglátogat és megvizsgál, – ezert aztán minden kéjhölgy tartozik neki minden látogatásért 50 kr-1 frtot fizetni. És pedig oly házakban, hol csak három vagy ennél is kevesebb leány lakik, 1 frtot, – oly házakban, hol a lányok száma nagyobb háromnál, fejenkint 50 krt fizetnek. Tegyük fel már most, hogy a fenn összeirt rimák fele az 1 frtos osztályba, másik fele pedig az 50 krajcárosba esik: 800 leány után hetenkint két forintjával számítva 83.200 frt. évi bevétel, – más 800 leány után hetenkint 1 frtjával számítva 41.600 frt. évi bevétel esik, a mi összesen 124.800 frt. jövedelmet képvisel csupán orvosi látogatási díjak címén.

Tegyük fel, hogy ez összeg fele díjazásokra esik, a fennmaradó összeg a főváros 10 kerülete közt elosztva mindegyik kerületnek mintegy 6000 forintot juttat. Oly bevétel ez, melylyel minden kerületi orvos bizonynyal beérheti; fennmarad még évenként 62000 frt. feltéve, hogy a kezelő tisztviselők kellőleg ellenőriztetnek.

De vajjon mikép lehetne őket kellőleg ellenőrizni? Nézetem szerint a türelmi bárcák s az egészséget bizonyító könyvecskék kiállítását ne biznók ezentul, mint eddig történt, egy akármiféle tisztviselőre. E dolog egy bizottságra lenne ruházandó, melynek élén egy főorvos áll, kinek a kerületi orvosok alárendelve volnának.

Minden jelentkező prostituáltat a kerületi orvos is jegyzékbe venne, s egy felől a rendőrség, más felől a község által választott orvosi bizottság evidentiában tartaná a maga jegyzékét, hogy a két fél egymást kölcsönösen ellenőrizhetné. E jegyzékek ezután lehetőségessé tennék a bevételi összegek ellenőrzését, s biztos adatokat nyújtanának a statisztikai hivatalnak a prostitúció tényleges állásáról.

A főorvosi hivatal s az ennek alárendelt közegek által megvizsgált leányokra a következő mérték lenne alkalmazandó: Megkivántatnék, hogy a leányok kifejlődötték legyenek, vagyis ne legyenek 18 éven alul; ez iparág üzése csakis ily korúaknak engedtetnék meg, s csak az esetben, ha az illető orvosok úgy találták, hogy a leány ment minden oly fogyatkozástól, mely az egészségre ártalmas (pl. a görvély, eskór stb.) Meg kellene továbbá minden eszköz-

zel kísérteni, hogy a szerencsétlen ez életpályától visszatartassék. Ha minden kísérlet meghiúsul, akkor a leány egy könyvecskével vagy türelmi bárcával engedélyt nyer, hogy ez üzletet megkezdhesse. Az engedély azonban bármikor visszavonható, ha a lány nem veti alá magát a szabályzatnak, nem vizsgáltatja meg magát az orvos által a megszabott időben, bujakórba esik stb. stb. Mindazon nőszemélyek, akik a prostitúciót ily engedély nélkül üzik, rendőrileg fenytendők, s ha idegen illetőségűek, hazájukba toloncolandók. Különös szigorral kell büntetni az oly személyeket, kik a lányokat ígéretekkel vagy más közvetett módon a prostitúciónak megejtik. Szigorú felügyelet alá helyezendők a cselédközvetítő intézetek, melyek már sok szegény leányt dobtak oda a szegénynek. A kerítők és kerítőnők fenytéséről a büntető törvénykönyv eléggé gondoskodik, csupán az volna kívánatos, hogy a hatóság a kerítésre vonatkozó szakaszokat teljes szigorral alkalmazza. Büntetni kell végre a szülőket s a gyámokat is, kik megengedik, hogy a 10, 11 és 12 éves leánygyermeknek éjnek idején a tánchelyiségekbe, kávéházakba menjenek, hol állítólag virágot árulnak s kéregetnek, tényleg azonban áldozatul esnek minden aljas érzületű ember kéjvágyának.

Sokat lendíthetnének e dologban a mi jótékony, lelkes hölgyeink, első sorban pedig a sok *nő-egylet* Budapesten. Ha ez egyletek a szegény cselédek számára menhelyt állítanának, hol azon időre, míg a cseléd szolgálathely nélkül van, csekély díjért megvonhatná magát, – ha ez egyletek tisztességes cselédelhelyezésről gondoskodnának, – sok szegény leány, ki inség és csábítás folytán a prostitúció martalékává lesz, a társadalom hasznos tagjai sorában maradhatna.

Tudom jól, hogy ez irányban már tettek lépések, de ily intézeteknek egyszerű közigazgatással kell birniuk s föfeltétel az, hogy minden cselédlány, ha szolgálat nélkül van s személyét irásbelileg igazolhatja, az intézetbe könnyen bejuthasson, és erről a cselédosztály minden körben értesíttessék. Ha a szegény cseléd tudja, hogy az intézet neki menhelyt ad, könnyebben ellenállhat a csáb ingerének, mely őt ezerféle alakban kíséri.

De ennél is szebb és jótékonyabb módon tanusíták külföldön részvételüket s emberbaráti szeretetüket a szegény nőcselédek iránt a hölgyek, kik a nő nevet a szó legnemesebb értelmében igazán megérdemlik. Példa rá Hamburgban a Maria-Magdolna-alapítvány, mely a prostitúció örvényéből kimenekülő bukott leányoknak ad menhelyet, hol a tudatlantakat oktatják, s belőlük ismét hasznos, tevékeny tagokat képeznek az emberiség javára.

A mi jótékony *nő-egyleteinknek* még nyitva áll az út, hogy ily irányban nyujtsanak segélyt és istápot a szerencsétleneknek, – s én nem kétkedem, hogy e jeladás módot nyújt sok szegény bukott nőnek, hogy borzasztó helyzetéből megszabadíttassék.

Nevezzük el ez intézetet, melyet létesíteni szeretnék, akár az „elveszettek menhelyének” akár a „bukott nők javítóintézetének” vagy bármi más néven, – én oly intézetet értek, mely az elesett nőknek, kik szilárd akarattal bírnak, hogy a fajtalanság karmaiból elmeneküljenek, új otthonot biztosít, melyekben munkára szoríttatnak, a női kézműipar bizonyos ágában kiképeztetnek s aztán az intézet visszaadja a már-már veszni indultakat az életnek.

Kétségtelen, hogy előfordulnak majd szomorú esetei a visszaesésnek, de az is kétségtelen, hogy a prostituáltak nagy része önmagát s a szegyénteljes életmódot, melyet folytat, megveti. Ha tehát alkalmat adunk nekik, hogy a fajtalanság csillogó rongyait magukról ledobva, tisztességes pályára lépjenek, reménylem, hogy nemes hölgyek biztató szózata, erkölcsös buzdításai termékeny talajt érnek a legtöbb bukott nő keblében és sok szegény leány, ki különben nyomorult kórágyon végezné ifju életét, egy ily menhely jótékonyága folytán tisztességes tagjává lesz az emberiségnek, s mint ilyen becsületes úton tudja megkeresni mindennapi kenyerét.

Az intézet fenntartására való költségeket egyrészt jótékony adományokból, másrészt a kéjhölgyek orvosi vizsgálati díjaiból, legnagyobb részt pedig azon szülők és családok által fizetendő díjából fedezhetni, kiknek gyermekei vagy rokonai és hozzátartozói a menhelyben szegényüktől megszabadultak, megjavultak, s egy új életre készítették elő.

Vajha e futólag elmondott szavak minél előbb megvalósulnának s az eszme, melyet itt vázlatosan fejtegettem, már a közel jövőben ténynyé válnék!

Szives olvasóimhoz, kik figyelmükkel eddig követtek, ismételve intézem a kérést, hogy saját körükben oda hassanak, miszerint a prostitúció kérdése egész borzasztóságában, mely a magyar nemzet lételét fenyegeti, felismertessék. Ha ez megtörténik, hiszem, hogy a segély nem várat magára sokáig. A hatóságok ki fogják seperni a hivatalnoki visszaélés s megvesztegethetőség Augias-istállóját, s Budapest majd joggal tekintheti magát annak, a mit a művészet és közművelődés terén való előhaladottságánál fogva már is elért, – a nyugoti civilisatio és európai tudományosság határvárosának.